

Nezávislé zisťovanie týkajúce sa diskriminácie

vykonané v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 písm. g) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) vykonalo nezávislé zisťovanie v súvislosti s poskytovaním služieb mestom Nové Zámky.

Skutkový stav

Stredisko v rámci svojej činnosti na základe medializovaných informácií zistilo, že mesto Nové Zámky vo verejných toaletách, ktoré prevádzkuje, uplatňuje odlišnú sadzbu poplatkov za ich používanie pre rôzne skupiny osôb – 10 eurocentov pre mužov a 20 eurocentov pre ženy a ťažko zdravotne postihnuté osoby.

Relevantná antidiskriminačná legislatíva a právne posúdenie

Právnym predpisom upravujúcim zásadu rovnakého zaobchádzania, ktorá spočíva v zákaze diskriminácie, je najmä zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej ako „antidiskriminačný zákon“).

Antidiskriminačný zákon stanovuje nasledujúce definičné znaky diskriminácie, pričom všetky musia byť súčasne identifikované, aby bolo možné dospieť v konkrétnom prípade k právnej domnienke o diskriminácii:

- existencia menej priaznivého zaobchádzania;
- forma diskriminácie, ktorá je
- v príčinnej súvislosti s chránenou charakteristikou osoby, ktorá je s ňou skutočne alebo domnelo spojená (motív menej priaznivého zaobchádzania);
- vymedzená oblasť;
- nejde o tzv. prípustné menej priaznivé zaobchádzanie, vrátane dočasného vyrovnávacieho opatrenia podľa ustanovení § 8 a § 8a antidiskriminačného zákona.

Priama diskriminácia je definovaná v § 2a ods. 2 antidiskriminačného zákona ako konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona je každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávných a obdobných

právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní.

V posudzovanom prípade Stredisko dospelo k odôvodnenému právnomu záveru o porušení zákazu diskriminácie, keďže boli naplnené všetky jej vyššie uvedené definičné znaky. Uplatňovanie vyšších sadzieb poplatkov pre ženy a zdravotne ťažko postihnuté osoby predstavuje menej priaznivé zaobchádzanie. V tomto prípade išlo o priamu diskrimináciu, keďže sa so ženami a zdravotne ťažko postihnutými osobami, ktoré využívajú verejné toalety, zaobchádzalo menej priaznivo v porovnaní s inými osobami, ktoré rovnako využívajú verejné toalety, a teda sú v porovnateľnej situácii, avšak jediným rozdielom je, že ide o mužov (tzv. komparátor).

K diskriminácii dochádzalo v príčinnej súvislosti s chránenými charakteristikami osôb, ktorými v tomto prípade boli pohlavie, resp. rod a zdravotné postihnutie, teda bolo možné identifikovať motív menej priaznivého zaobchádzania. Oblasť služieb patrí medzi oblasti právnych vzťahov, na ktoré sa zásada rovnakého zaobchádzania uplatňuje. Zároveň v posudzovanom prípade nebolo možné aplikovať žiaden z dôvodov tzv. prípustného menej priaznivého zaobchádzania, vrátane dočasného vyrovnávacieho opatrenia, ktoré sú upravené v § 8 a §8a antidiskriminačného zákona.

Postup Strediska

Po zistení informácií o odlišných sadzbách poplatkov za využívanie verejných toaliet Stredisko zaslalo mestu Nové Zámky žiadosť o zdôvodnenie uplatňovania odlišných sadzieb poplatkov. Mesto Nové Zámky následne doručilo Stredisku interný riadiaci akt - smernicu primátora č. 10/2025 na prevádzkovanie verejných toaliet na Hlavnom námestí a na Ľ. Štúra pri autobusovej stanici v meste Nové Zámky, ktorou sa stanovila jednotná výška poplatkov za využívanie toaliet pre všetky skupiny osôb.

Záver

Vzhľadom na skutočnosť, že mesto Nové Zámky po doručení žiadosti zjednotilo sadzbu poplatkov pre ženy, mužov aj zdravotne ťažko postihnuté osoby, Stredisko nateraz považuje danú právnu vec za vyriešenú.

S pozdravom

PhDr. Silvia Porubánová
výkonná riaditeľka